

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 11 kap. 4 b och 4 c § i lag om utkomstskydd för arbetslösa, ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt ändring av vissa lagar om temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 11 kap. 4 b och 4 c § i lag om utkomstskydd för arbetslösa, ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt ändring av vissa lagar om temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (RP 93/2020 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Timo Meling, arbets- och näringsministeriet (på distans)
- regeringssekreterare Meri Pensamo, arbets- och näringsministeriet (på distans).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Folkpensionsanstalten
- UF-centret
- Norra Karelens arbets- och näringsbyrå
- Nylands arbets- och näringsbyrå
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- STTK rf
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Företagarna i Finland rf
- Työttömien Keskusjärjestö ry
- Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf
- juris doktor Jaana Paanetoja.

Inget yttrande av

- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland.

Betänkande AjUB 11/2020 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras temporärt och att vissa lagar om temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras.

Ändringarna sammanhänger med tryggheten av arbetssökandes rätt till utkomstskydd och företagarnas rätt till startpeng samt arbets- och näringsbyråernas förutsättningar att sköta sina uppgifter under covid-19-pandemin. I och med att pandemin drar ut på tiden behöver giltighetstiden för den temporära ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice förlängas. Samtidigt görs vissa temporära, mindre ändringar som sammanhänger med pandemin.

Giltighetstiden för de temporära bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller permitterades rätt till utkomstskydd för arbetslösa och företagares rätt till arbetsmarknadsstöd förlängs till den 31 december 2020. Innehållet i de temporära bestämmelserna ändras så att samsättning i heltidsarbete i över två veckors tid utgör ett hinder för att få arbetslöshetsförmån. Också giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om påföljderna inom utkomstskyddet föreslås bli förlängd till den 31 december 2020.

Giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om ordnande av intervjuer med arbetssökande och jobbsökningens giltighet i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska förlängas till den 31 december 2020 och giltighetstiden för den temporära bestämmelsen om förlängningen av maximitiden för startpeng från 12 månader till 18 månader till den 31 december 2021. Det föreslås att temporära bestämmelser ska fogas till lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice enligt vilka en arbetssökandes frivilliga studier också i fortsättningen kan stödjas med arbetslöshetsförmån om studierna fördröjs på grund av covid-19-pandemin.

Propositionen hänför sig till statens fjärde tilläggsbudgetproposition för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 juli 2020. De ändringar av de temporära bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller permitterades rätt till utkomstskydd för arbetslösa och företagares rätt till arbetsmarknadsstöd avses dock träda i kraft den 1 augusti 2020. Lagarna föreslås gälla till och med den 31 december 2020, med undantag av den ändring som gäller förlängningen av maximitiden för startpeng, som föreslås gälla till och med den 31 december 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

De aktuella temporära ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice i anslutning till covid-19-pandemin har godkänts i riksdagen utifrån arbetslivs- och jämställdhetsutskottets betänkanden AjUB 3/2020 rd — RP 27/2020 rd,

Betänkande AjUB 11/2020 rd

AjUB 4/2020 rd — RP 35/2020 rd och AjUB 6/2020 rd — RP 58/2020 rd. De temporära lagarna gäller huvudsakligen till den 30 juni 2020 eller den 31 juli 2020. Ett undantag är den ändring som gäller startpengen: den gäller till den 30 juni 2021.

I propositionen föreslås det att giltighetstiden för de ovan nämnda temporära ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice förlängs. Samtidigt föreslås det i lagarna ytterligare vissa temporära ändringar som hänför sig till covid-19-pandemin.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet understöder en förlängning av giltighetstiden för de temporära ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice samt vissa preciseringar som föreslås i propositionen och tillstyrker att lagförslagen godkänns oförändrade med följande anmärkningar.

Heltidsarbetets inverkan på arbetslöshetsförmånen

Under den temporära ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa har permitterade och företagare rätt till arbetslöshetsförmån oberoende av vad som i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om sysselsättning i heltidsarbete, under en period som varar längre än två veckor. Under den tid de temporära lagarna stiftades utgick man från att covid 19-pandemin skulle bli relativt kortvarig och att permitterade eller företagare medan pandemin pågår och lagen gäller inte de facto skulle ha möjlighet att söka annat arbete.

I och med att pandemin drar ut på tiden och begränsningarna i anslutning till pandemin gradvis avvecklas har det blivit uppenbart att möjligheterna att hitta jobb ökar och därför föreslås det i propositionen att de temporära 11 kap. 4 b och 4 c § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att sysselsättning i heltidsarbete som varar i över två veckor utgör ett hinder för erhållande av arbetslöshetsförmån.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet stöder den föreslagna ändringen. Utskottet påpekar att tillämpningen av de temporära bestämmelserna styrs av de bestämmelser om "normal tid" som gäller tills vidare i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Vid tillämpningen av 11 kap. 4 b och 4 c § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillämpas således också bland annat 1 kap. 5 § 1 mom. 4 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), där det fastställs vad som avses med heltidsarbete.

Kommunikation och uppföljning

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet upprepar sin uppmaning i regeringens proposition till riksdagen (RP 58/2020 rd) med förslag till lagar om temporär ändring av 2 och 8 kap. i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice och 2a kap. 13 § och 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (AjUB 6/2020 rd) att se till att särskild uppmärksamhet fästs vid information om temporära lagar och rådgivning till arbetssökande, inte bara under de temporära lagarnas giltighetstid utan också vid tillämpningen av lagar som gäller tills vidare.

Betänkande AjUB 11/2020 rd

Utskottet påpekar att de tillfälliga ändringarna komplicerar systemet för jobsökning och utkomstskydd för arbetslösa ytterligare. I synnerhet för de personer som för första gången har behövt utkomstskydd för arbetslösa först när de temporära lagarna är i kraft kan en återgång till regleringen under så kallad normal tid leda till rättsförluster, eftersom sökandena inte känner till innehållet i bestämmelserna och kraven i dem. För att undvika sådana situationer bör man inom arbets- och näringsförvaltningen utveckla särskilda former av individuell kommunikation med arbetssökandena för att säkerställa att det inte uppstår rättsförluster på grund av okunskap.

Utskottet påpekar vidare att konsekvenserna av de temporära lagarna bör följas noggrant och att erfarenheterna bör utnyttjas när arbets- och näringsförvaltningens funktioner utvecklas. Samtidigt vill utskottet särskilt betona vikten av att vidareutveckla nättjänsterna. Dålig tillgänglighet får inte bli ett hinder för att använda tjänsterna eller medföra rättsförluster för kunderna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–6 i proposition RP 93/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 16.6.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anna Kontula vänst
vice ordförande Katja Taimela sd
medlem Kim Berg sd
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Rami Lehto saf
medlem Niina Malm sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Jukka Mäkynen saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Arto Satonen saml
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Sofia Virta gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.